



Journal Website

Article history:
Received 22 December 2025
Revised 28 April 2026
Accepted 05 May 2026
Initial Publication 12 October 2026
Final Publication 21 April 2027

Dynamic Management and Business Analysis

Volume 6, Issue 1, pp 1-18



E-ISSN: 3041-8933

Investigating the Impact of Corporate Governance, Board Size, Gender Diversity of the Board of Directors, and Independent Audit Committee on Financial Reporting Quality through Financial Leverage and External Audit Quality

Naser. Shambayati¹, Elaleh. Mohammadi Farani^{2*}, Hassan. Fotouhi², Mahdieh. Nateghi³

¹ Assistant Professor, Department of Business Management, Faculty of Management, Economics, and Accounting, Payame Noor University, Tehran, Iran

² MA, Department of Business Management, Payame Noor University, Tehran, Iran

³ MA, Department of Public Administration, Shahid Beheshti University, Tehran, Iran

* Corresponding author email address: elalehmohammadifarani@gmail.com

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Shambayati, N., Mohammadi Farani, E., Fotouhi, H., & Nateghi, M. (2027). Investigating the Impact of Corporate Governance, Board Size, Gender Diversity of the Board of Directors, and Independent Audit Committee on Financial Reporting Quality through Financial Leverage and External Audit Quality. *Dynamic Management and Business Analysis*, 6(1), 1-18.
<https://doi.org/10.61838/dmbaj.354>



© 2027 the author(s). Published by Knowledge Management Scientific Association. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) License.

ABSTRACT

Objective: The purpose of this study was to investigate the impact of corporate governance, board size, board gender diversity, and independent audit committee on financial reporting quality through the mediating roles of financial leverage and external audit quality in Sina Transportation Company.

Methodology: This study was applied in terms of purpose and descriptive-correlational with a survey approach and structural equation modeling in terms of methodology. The statistical population consisted of 1,351 financial staff, accountants, internal auditors, board members, and executive managers of Sina Transportation Company. Based on Cochran's formula, 300 participants were selected through proportional stratified random sampling. Data were collected using a researcher-made questionnaire based on a five-point Likert scale. Content validity was confirmed by experts, and reliability was verified through Cronbach's alpha and composite reliability coefficients. Data analysis was conducted using Smart-PLS software and the partial least squares approach. Model fit indices including GOF=0.691 and SRMR=0.064 confirmed the satisfactory fit of the model.

Findings: The structural model results indicated that corporate governance had a positive and significant effect on financial leverage ($\beta=0.384$, $p=0.001$) and external audit quality ($\beta=0.266$, $p<0.001$). Board size also significantly affected financial leverage ($\beta=0.246$, $p=0.001$) and external audit quality ($\beta=0.431$, $p<0.001$). Furthermore, the independent audit committee significantly influenced financial leverage ($\beta=0.254$, $p=0.026$) and external audit quality ($\beta=0.234$, $p=0.015$). However, board gender diversity showed no significant effect on either financial leverage or external audit quality ($p>0.05$). In addition, financial leverage ($\beta=0.546$, $p<0.001$) and external audit quality ($\beta=0.317$, $p<0.001$) had positive and significant impacts on financial reporting quality. The indirect effects analysis further demonstrated that corporate governance, board size, and independent audit committee significantly affected financial reporting quality through the mediating roles of financial leverage and external audit quality.

Conclusion: The findings revealed that corporate governance mechanisms, particularly an appropriate board structure and the existence of an independent audit committee, can enhance financial reporting quality through improving financial leverage management and external audit quality. Financial leverage emerged as the strongest mediating variable explaining financial reporting quality. In contrast, board gender diversity did not demonstrate a significant effect within the context of this study.

Keywords: Corporate governance, Financial reporting quality, Board size, Gender diversity, Independent audit committee, Financial leverage, External audit quality

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Financial reporting quality is considered one of the most critical indicators of transparency, accountability, and efficiency in modern corporate environments. High-quality financial reporting reduces information asymmetry, enhances investor confidence, improves resource allocation, and supports sustainable economic growth. In contrast, weak financial reporting practices can increase agency conflicts, intensify market uncertainty, and reduce the credibility of financial statements among stakeholders ([Assad et al., 2023](#); [Gamble & Tollerson, 2024](#)). In recent decades, the increasing number of financial scandals and corporate failures has intensified attention toward the role of corporate governance mechanisms in improving the quality of financial reporting. Corporate governance provides a framework through which organizations can align managerial decisions with shareholder interests, strengthen internal control systems, and improve transparency and accountability in financial disclosure ([Gamble & Tollerson, 2023](#); [Ullah et al., 2023](#)). Studies have consistently emphasized that effective governance structures can reduce earnings manipulation, minimize opportunistic managerial behavior, and improve the reliability of accounting information ([Amanamah, 2024](#); [Hasan & Abidin, 2022](#)). Among the most influential governance mechanisms, board size, gender diversity of the board of directors, and independent audit committees have attracted significant academic and professional interest. Board size is often associated with the quality of oversight and strategic decision-making. Larger boards may provide broader expertise, diversified experience, and more effective monitoring capabilities, thereby enhancing financial reporting quality ([Dobija & Pulawska, 2023](#); [Lee & Jarboui, 2022](#)). However, some studies suggest that excessively large boards may suffer from coordination problems and ineffective communication, ultimately weakening monitoring effectiveness ([Dobij & Rahmawati, 2024](#); [Suarez-Rico, 2018](#)). In addition, board gender diversity has emerged as a contemporary governance issue linked to ethical decision-making, improved transparency, and stronger stakeholder orientation ([Kim et al., 2025](#); [Tawfik, 2023](#)). Research has shown that female participation on boards may improve governance quality and reduce aggressive financial reporting practices ([Gamble & Tollerson, 2024](#); [Musah et al., 2022](#)). Nevertheless, empirical findings regarding the relationship between gender diversity and reporting quality remain inconsistent, particularly in developing countries where institutional and cultural factors may limit women's influence on strategic financial decisions ([Hasan & Abidin, 2022](#); [Karton et al., 2020](#)). Another critical governance mechanism is the independent audit committee, which plays a central role in supervising internal controls, monitoring financial reporting processes, and ensuring the independence of auditors. Independent audit committees are believed to strengthen transparency and improve the reliability of financial statements by reducing managerial opportunism and enhancing oversight quality ([Alawaqleh & Almasria, 2021](#); [Kelayen et al., 2021](#)). External audit quality also represents a major determinant of financial reporting quality because independent auditors contribute to detecting material misstatements and improving stakeholder confidence in accounting information ([Fossung & Verges, 2023](#); [Francis et al., 2022](#)). Furthermore, financial leverage can influence managerial incentives and reporting behavior. High leverage may encourage earnings management due to pressure from creditors, while at the same time it may increase external monitoring and financial discipline ([Ibrahim & Isiaka, 2020](#); [Kim et al., 2020](#)). Considering the strategic importance of transparency in transportation companies and the lack of comprehensive studies examining

direct and indirect relationships among governance mechanisms, financial leverage, audit quality, and financial reporting quality in Iranian firms, this study aimed to investigate the impact of corporate governance, board size, board gender diversity, and independent audit committees on financial reporting quality through the mediating roles of financial leverage and external audit quality in Sina Transportation Company.

Methods and Materials

This study was applied in terms of objective and descriptive-correlational in terms of methodology using a survey approach and structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of all financial staff, accounting personnel, internal auditors, board members, and executive managers of Sina Transportation Company. According to organizational statistics, the total population included 1,351 individuals. Using Cochran's formula for finite populations and a confidence level of 95%, a sample size of 300 respondents was determined. The participants were selected through proportional stratified random sampling to ensure representation of different organizational groups including accounting staff, internal auditors, board members, and executive managers. Data were collected using a researcher-made questionnaire based on a five-point Likert scale ranging from strongly disagree to strongly agree. The questionnaire measured corporate governance, board size, gender diversity, independent audit committee, financial leverage, external audit quality, and financial reporting quality. Content validity was confirmed through expert evaluation, and reliability was verified using Cronbach's alpha and composite reliability coefficients. All constructs demonstrated acceptable reliability and convergent validity. Data analysis was conducted using Smart-PLS software and the partial least squares structural equation modeling approach. The study evaluated measurement model validity, structural model relationships, predictive relevance, and overall model fit indices including GOF and SRMR.

Findings

The findings confirmed the adequacy of the measurement and structural models. Cronbach's alpha and composite reliability coefficients for all constructs exceeded acceptable thresholds, indicating satisfactory internal consistency and reliability. The average variance extracted (AVE) values also demonstrated adequate convergent validity for all latent variables. Structural model evaluation showed strong predictive relevance for endogenous constructs including financial leverage, external audit quality, and financial reporting quality. The GOF index was calculated at 0.691, indicating a strong overall model fit, while the SRMR value of 0.064 confirmed the appropriateness of the structural model.

The results demonstrated that corporate governance had a positive and significant effect on financial leverage ($\beta=0.384$, $T=3.408$, $p=0.001$) and external audit quality ($\beta=0.266$, $T=4.005$, $p<0.001$). Board size also positively influenced financial leverage ($\beta=0.246$, $T=3.314$, $p=0.001$) and external audit quality ($\beta=0.431$, $T=5.933$, $p<0.001$). Independent audit committee significantly affected financial leverage ($\beta=0.254$, $T=2.226$, $p=0.026$) and external audit quality ($\beta=0.234$, $T=2.435$, $p=0.015$). In contrast, board gender diversity did not show significant effects on either financial leverage ($\beta=0.034$, $T=0.663$, $p=0.508$) or external audit quality ($\beta=0.005$, $T=0.129$, $p=0.897$). Moreover, financial leverage had a strong positive impact on financial reporting quality ($\beta=0.546$, $T=7.380$, $p<0.001$), while external audit quality also positively influenced financial reporting quality ($\beta=0.317$, $T=3.981$, $p<0.001$).

Indirect effects analysis revealed that corporate governance significantly affected financial reporting quality through financial leverage ($\beta=0.210$, $T=2.886$, $p=0.004$) and external audit quality

($\beta=0.084$, $T=2.870$, $p=0.004$). Similarly, board size significantly influenced financial reporting quality through financial leverage ($\beta=0.134$, $T=3.026$, $p=0.003$) and external audit quality ($\beta=0.137$, $T=3.255$, $p=0.001$). Independent audit committee also demonstrated significant indirect effects through financial leverage ($\beta=0.139$, $T=2.089$, $p=0.037$) and external audit quality ($\beta=0.074$, $T=2.030$, $p=0.043$). However, the indirect effects of board gender diversity through financial leverage and external audit quality were not statistically significant.

Discussion and Conclusion

The results of this study demonstrated that corporate governance mechanisms significantly contribute to improving financial reporting quality both directly and indirectly through financial leverage and external audit quality. The findings indicate that effective governance systems enhance transparency, strengthen monitoring efficiency, and reduce information asymmetry within organizations. Corporate governance structures can improve managerial accountability and limit opportunistic behaviors, thereby increasing the reliability of financial information. The positive role of financial leverage suggests that organizations with stronger governance structures are better able to manage debt and financial resources, which ultimately enhances reporting quality and financial discipline. In addition, the findings confirmed that external audit quality plays a substantial role in improving financial reporting quality by enhancing the credibility of financial statements and increasing stakeholder trust.

The significant effect of board size indicates that broader expertise and diversified perspectives within the board may strengthen strategic supervision and financial oversight. Larger boards appear to provide more effective monitoring mechanisms and improve the quality of organizational decision-making. Similarly, independent audit committees were found to play a crucial role in strengthening transparency and enhancing the quality of both internal controls and external auditing processes. These findings emphasize the importance of independent oversight structures in promoting reliable and transparent financial reporting practices.

On the other hand, board gender diversity did not demonstrate a significant impact on financial leverage, external audit quality, or financial reporting quality. This finding may reflect contextual and institutional factors within the organizational environment of the studied company. In some developing economies, the presence of women on boards may remain symbolic rather than influential in strategic and financial decision-making processes. Therefore, gender diversity alone may not necessarily improve financial reporting quality unless accompanied by effective participation and institutional support.

Overall, the study concludes that improving financial reporting quality in transportation companies requires strengthening corporate governance structures, enhancing board effectiveness, supporting independent audit committees, improving debt management, and employing high-quality external auditors. The findings highlight that financial reporting quality is not solely the outcome of accounting procedures but rather the result of integrated governance, monitoring, and financial management mechanisms operating simultaneously within the organization.

بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیأت‌مدیره، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی

ناصر شم بیاتی^۱، الهه محمدی فرانی^۲، حسن فتوحی^۳، مهدیه ناطقی^۴

۱. استادیار گروه مدیریت بازرگانی، دانشکده مدیریت، اقتصاد و حسابداری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
۲. کارشناسی ارشد، گروه مدیریت کسب و کار، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
۳. کارشناسی ارشد، گروه مدیریت بازرگانی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران
۴. کارشناسی ارشد، گروه مدیریت دولتی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: elalehmohammadifarani@gmail.com

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی/اصیلی

نحوه استناد به این مقاله:

شم بیاتی، ناصر، محمدی فرانی، الهه، فتوحی، حسن، و ناطقی، مهدیه. (۱۴۰۶). بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیأت‌مدیره، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی. *مدیریت پویا و تحلیل کسب و کار*، ۶(۱)، ۱۸-۱.



© ۱۴۰۶ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده(گان) است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY 4.0) صورت گرفته است.

هدف: هدف این پژوهش بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیأت‌مدیره، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با نقش میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی در شرکت حمل‌ونقل سینا بود. **روش‌شناسی:** این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از حیث روش، توصیفی-همبستگی با رویکرد پیمایشی و مدل‌سازی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری شامل ۱۳۵۱ نفر از کارکنان مالی، حسابداری، حسابرسی داخلی، اعضای هیأت‌مدیره و مدیران اجرایی شرکت حمل‌ونقل سینا بود که بر اساس فرمول کوکران، تعداد ۳۰۰ نفر به‌عنوان نمونه و با روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی‌شده نسبی انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه محقق‌ساخته بر مبنای طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت بود که روایی آن از طریق نظر خبرگان و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی تأیید شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار Smart-PLS روش حداقل مربعات جزئی انجام گرفت. شاخص‌های برازش مدل شامل GOF برابر با ۰.۶۹۱ و SRMR برابر با ۰.۰۶۴ برازش مطلوب مدل را تأیید نمودند. **یافته‌ها:** نتایج مدل ساختاری نشان داد که حاکمیت شرکتی تأثیر مثبت و معناداری بر اهرم مالی ($\beta=0.284, p=0.001$) و کیفیت حسابرسی خارجی ($\beta=0.266, p<0.001$) دارد. همچنین اندازه هیأت‌مدیره بر اهرم مالی ($\beta=0.246, p=0.001$) و کیفیت حسابرسی خارجی ($\beta=0.431, p<0.001$) اثر مثبت و معنادار داشت. کمیته حسابرسی مستقل نیز بر اهرم مالی ($\beta=0.254, p=0.026$) و کیفیت حسابرسی خارجی ($\beta=0.234, p=0.015$) تأثیر معناداری نشان داد. در مقابل، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره تأثیر معناداری بر اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی نداشت ($p>0.05$). علاوه بر این، اهرم مالی ($\beta=0.546, p<0.001$) و کیفیت حسابرسی خارجی ($\beta=0.317, p<0.001$) بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری داشتند. نتایج اثرات غیرمستقیم نیز نشان داد که حاکمیت شرکتی، اندازه هیأت‌مدیره و کمیته حسابرسی مستقل از طریق میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی بر کیفیت گزارشگری مالی اثر معناداری دارند. **نتیجه‌گیری:** یافته‌های پژوهش نشان داد که سازوکارهای حاکمیت شرکتی، به‌ویژه ساختار مناسب هیأت‌مدیره و وجود کمیته حسابرسی مستقل، می‌توانند از طریق بهبود اهرم مالی و ارتقای کیفیت حسابرسی خارجی موجب افزایش کیفیت گزارشگری مالی شوند. همچنین، اهرم مالی به‌عنوان قوی‌ترین متغیر میانجی، نقش مهمی در تبیین کیفیت گزارشگری مالی ایفا کرد. در مقابل، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره در بستر این پژوهش اثر معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی نداشت. **کلیدواژه‌ها:** حاکمیت شرکتی، کیفیت گزارشگری مالی، اندازه هیأت‌مدیره، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره، کمیته حسابرسی مستقل، اهرم مالی، کیفیت حسابرسی خارجی

مقدمه

گزارشگری مالی باکیفیت یکی از ارکان اساسی نظام‌های اقتصادی و بازارهای سرمایه محسوب می‌شود و نقش تعیین‌کننده‌ای در افزایش شفافیت، کاهش عدم تقارن اطلاعاتی و ارتقای اعتماد سرمایه‌گذاران ایفا می‌کند. در محیط رقابتی و پیچیده امروز، شرکت‌ها برای جذب سرمایه، حفظ اعتبار و دستیابی به مزیت رقابتی پایدار نیازمند ارائه اطلاعات مالی شفاف، قابل اتکا و به‌موقع هستند. کیفیت گزارشگری مالی نه تنها بیانگر سلامت مالی سازمان است، بلکه مبنای تصمیم‌گیری ذی‌نفعان، اعتباردهندگان، تحلیل‌گران و نهادهای نظارتی نیز به شمار می‌رود. هرگونه ضعف در کیفیت گزارشگری مالی می‌تواند منجر به گمراهی استفاده‌کنندگان اطلاعات، تخصیص نامناسب منابع و افزایش ریسک‌های سرمایه‌گذاری گردد (Assad et al., 2023; Gamble & Tollerson, 2024). در سال‌های اخیر، با افزایش رسوایی‌های مالی و بحران‌های ناشی از دستکاری سود، توجه پژوهشگران و نهادهای حرفه‌ای به عوامل مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی افزایش یافته است. در این میان، سازوکارهای حاکمیت شرکتی به‌عنوان مهم‌ترین ابزار نظارتی برای کنترل رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران و بهبود شفافیت اطلاعات مالی شناخته می‌شوند (Gamble & Tollerson, 2023; Ullah et al., 2023). حاکمیت شرکتی مجموعه‌ای از روابط میان مدیریت، هیأت‌مدیره، سهامداران و سایر ذی‌نفعان است که چارچوبی برای هدایت و کنترل شرکت فراهم می‌سازد و از طریق ایجاد پاسخگویی، شفافیت و نظارت مؤثر، می‌تواند کیفیت گزارشگری مالی را بهبود بخشد (Alawaqleh & Almasria, 2021; Amanamah, 2024).

یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های حاکمیت شرکتی، هیأت‌مدیره است که به‌عنوان نهاد راهبردی و نظارتی شرکت، وظیفه هدایت فعالیت‌های سازمان و نظارت بر عملکرد مدیران اجرایی را بر عهده دارد. اندازه هیأت‌مدیره می‌تواند بر کیفیت تصمیم‌گیری، میزان نظارت و اثربخشی کنترل‌های داخلی تأثیرگذار باشد. برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که هیأت‌مدیره‌های بزرگ‌تر به دلیل برخورداری از تخصص‌ها و دیدگاه‌های متنوع‌تر، توانایی بیشتری در نظارت بر فرآیندهای مالی و کنترل رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران دارند (Dobija & Pulawska, 2023; Lee, 2022). در مقابل، برخی مطالعات معتقدند که افزایش بیش از حد تعداد اعضای هیأت‌مدیره ممکن است موجب کاهش هماهنگی، کندی تصمیم‌گیری و ضعف نظارت شود (Dobij & Rahmawati, 2024; Suarez-Rico, 2018). بنابراین، رابطه بین اندازه هیأت‌مدیره و کیفیت گزارشگری مالی همچنان موضوعی بحث‌برانگیز در ادبیات پژوهش است. علاوه بر اندازه هیأت‌مدیره، ترکیب آن نیز اهمیت فراوانی دارد. در سال‌های اخیر، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره به‌عنوان یکی از شاخص‌های نوین حاکمیت شرکتی مورد توجه گسترده قرار گرفته است. حضور زنان در هیأت‌مدیره می‌تواند موجب افزایش استقلال فکری، تقویت اخلاق حرفه‌ای، کاهش رفتارهای پرریسک و ارتقای شفافیت سازمانی شود (Gamble & Tollerson, 2024; Kim et al., 2025). مطالعات متعددی نشان داده‌اند که شرکت‌هایی با تنوع جنسیتی بیشتر در هیأت‌مدیره، از کیفیت گزارشگری مالی بالاتر و سطح افشای اطلاعات مطلوب‌تری برخوردار هستند (Musah et al., 2022; Tawfik, 2023). با این حال، برخی پژوهش‌ها عدم وجود رابطه معنادار میان تنوع جنسیتی و کیفیت گزارشگری را گزارش کرده‌اند و معتقدند که تأثیر این متغیر تحت تأثیر بسترهای فرهنگی، ساختار مالکیت و شرایط نهادی شرکت‌ها قرار دارد (Hasan & Abidin, 2022; Kartan et al., 2020).

کمیته حسابرسی مستقل نیز یکی دیگر از سازوکارهای مهم حاکمیت شرکتی است که نقش حیاتی در تضمین صحت و قابلیت اتکای صورت‌های مالی ایفا می‌کند. این کمیته با نظارت بر فرآیند حسابرسی داخلی، تعامل با حسابرسان مستقل و ارزیابی کنترل‌های داخلی، می‌تواند کیفیت گزارشگری مالی را ارتقا دهد و احتمال دستکاری سود را کاهش دهد (Kelayen et al., 2021; Moghadasi, 2022). وجود کمیته حسابرسی مستقل و متخصص موجب افزایش نظارت بر مدیریت و تقویت اعتماد سرمایه‌گذاران به اطلاعات مالی می‌شود (Esmite et al., 2017; Jensen & Leung, 2018). پژوهش‌ها نشان داده‌اند که استقلال و تخصص اعضای کمیته حسابرسی با کیفیت حسابرسی و کاهش

ریسک گزارشگری مالی ارتباط مثبت دارد (Francis et al., 2022; Kim et al., 2025). علاوه بر این، کمیته حسابرسی مستقل می‌تواند نقش واسطه‌ای مهمی در رابطه میان حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی ایفا نماید. از سوی دیگر، کیفیت حسابرسی خارجی به‌عنوان یک سازوکار نظارتی بیرونی، یکی از عوامل تعیین‌کننده در ارتقای شفافیت و قابلیت اتکای گزارش‌های مالی محسوب می‌شود. حساب‌برسان مستقل با بررسی صورت‌های مالی و ارزیابی کنترل‌های داخلی، نقش مهمی در کشف تحریفات بااهمیت و جلوگیری از تقلب‌های مالی دارند (Fossung & Verges, 2023; Fransiss et al., 2021). مطالعات متعدد نشان داده‌اند که کیفیت حسابرسی خارجی با کاهش مدیریت سود، افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و بهبود کیفیت افشا رابطه مثبت دارد (Chen et al., 2017; Li & Chen, 2018). همچنین، شرکت‌هایی که از حساب‌برسان معتبرتر و با تخصص بالاتر استفاده می‌کنند، معمولاً کیفیت گزارشگری مالی مطلوب‌تری دارند (Chang et al., 2019; Francis et al., 2022).

در کنار سازوکارهای حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی، اهرم مالی نیز به‌عنوان یکی از متغیرهای کلیدی در ساختار مالی شرکت‌ها، نقش مهمی در کیفیت گزارشگری مالی ایفا می‌کند. اهرم مالی نشان‌دهنده میزان استفاده شرکت از منابع مالی مبتنی بر بدهی است و می‌تواند آثار متفاوتی بر رفتار مدیران و کیفیت افشای اطلاعات داشته باشد. از یک‌سو، افزایش بدهی ممکن است فشارهای مالی و انگیزه‌های مدیریت سود را افزایش دهد و مدیران را به دستکاری اطلاعات مالی برای جلوگیری از نقض قراردادهای بدهی سوق دهد (Ibrahim & Isiaka, 2020; Kim et al., 2020). از سوی دیگر، وجود بدهی می‌تواند موجب افزایش نظارت اعتباردهندگان و تحمیل انضباط مالی بیشتر بر مدیران شود که در نهایت به ارتقای کیفیت گزارشگری مالی منجر می‌گردد (Chen et al., 2021; Francis et al., 2022). به همین دلیل، اهرم مالی در بسیاری از مطالعات به‌عنوان متغیر میانجی میان سازوکارهای حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی مورد بررسی قرار گرفته است (Amanamah, 2024; Amn-Mah et al., 2024). در واقع، ساختار حاکمیتی قوی می‌تواند از طریق مدیریت بهینه بدهی‌ها و کنترل ریسک‌های مالی، کیفیت گزارشگری مالی را ارتقا دهد.

با گسترش الزامات قانونی و استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ضرورت توجه به کیفیت گزارشگری مالی در کشورهای در حال توسعه بیش از گذشته احساس می‌شود. در ایران نیز طی سال‌های اخیر، موضوع شفافیت مالی و ارتقای کیفیت افشا به یکی از دغدغه‌های اصلی نهادهای نظارتی و فعالان بازار سرمایه تبدیل شده است. با وجود تدوین استانداردهای حسابداری و الزامات حاکمیت شرکتی، همچنان چالش‌هایی نظیر ضعف کنترل‌های داخلی، مدیریت سود، عدم تقارن اطلاعاتی و ناکارآمدی برخی سازوکارهای نظارتی مشاهده می‌شود (Ghadimpour et al., 2016; Yazdifar & Zarei, 2020). مطالعات داخلی نشان داده‌اند که کیفیت حسابرسی، ساختار هیأت‌مدیره و میزان افشای مسئولیت اجتماعی می‌توانند بر کیفیت گزارشگری مالی و ریسک حسابرسی اثرگذار باشند (Gholami & Dashtbani, 2021; Jamei & Najafi, 2019). همچنین، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که ضعف در حاکمیت شرکتی می‌تواند احتمال تحریف صورت‌های مالی و ریسک‌های سیستمی را افزایش دهد (Askarinejad Amiri et al., 2019; Chen et al., 2021). از این‌رو، بررسی عوامل مؤثر بر کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های ایرانی، به‌ویژه شرکت‌های فعال در صنایع بزرگ و پیچیده، از اهمیت بالایی برخوردار است.

صنعت حمل‌ونقل به دلیل حجم بالای معاملات، گستردگی عملیات، وابستگی به قراردادهای بلندمدت و پیچیدگی ساختار مالی، یکی از صنایعی است که بیش از سایر بخش‌ها نیازمند گزارشگری مالی شفاف و باکیفیت است. شرکت حمل‌ونقل سینا به‌عنوان یکی از شرکت‌های فعال و بورسی این صنعت، نمونه مناسبی برای بررسی نقش سازوکارهای حاکمیت شرکتی و عوامل مرتبط با کیفیت گزارشگری مالی محسوب می‌شود. پیچیدگی عملیات مالی در این صنعت، اهمیت وجود هیأت‌مدیره کارآمد، کمیته حسابرسی مستقل و حسابرسی خارجی باکیفیت را دوچندان می‌کند (Dobija et al., 2023; Fossung & Verges, 2023). در چنین بستری، بررسی نقش متغیرهای میانجی مانند اهرم مالی



و کیفیت حسابرسی خارجی می‌تواند درک دقیق‌تری از نحوه تأثیرگذاری سازوکارهای حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی ارائه دهد. علاوه بر این، مطالعات اخیر نشان داده‌اند که تعامل میان متغیرهای حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی می‌تواند بر کاهش ریسک تقلب و افزایش شفافیت اطلاعاتی تأثیر قابل توجهی داشته باشد (Coainz et al., 2020; Yang et al., 2020).

مرور پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که اگرچه مطالعات متعددی به بررسی رابطه حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی پرداخته‌اند، اما هنوز نتایج یکپارچه و قطعی در خصوص نقش میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی وجود ندارد. برخی پژوهش‌ها نشان داده‌اند که کیفیت حسابرسی خارجی و اهرم مالی می‌توانند رابطه میان سازوکارهای حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی را تقویت کنند (Amanamah, 2024; Francis et al., 2022)، در حالی که برخی دیگر نتایج متفاوتی را گزارش کرده‌اند (Dobij & Rahmawati, 2024; Hasan & Abidin, 2022). علاوه بر این، در بسیاری از مطالعات داخلی، روابط غیرمستقیم و مدل‌های میانجی کمتر مورد توجه قرار گرفته و اغلب پژوهش‌ها صرفاً به بررسی روابط مستقیم میان متغیرها پرداخته‌اند (Gholami & Dashtbani, 2021; Moghadasi, 2022). همچنین، بخش قابل توجهی از پژوهش‌های پیشین بر صنایع تولیدی یا مالی متمرکز بوده و صنعت حمل‌ونقل کمتر مورد مطالعه قرار گرفته است. این خلأ پژوهشی ضرورت انجام مطالعات جامع‌تر و مدل‌محور را آشکار می‌سازد.

بر اساس مبانی نظری و پیشینه پژوهش، می‌توان بیان کرد که سازوکارهای حاکمیت شرکتی از طریق افزایش نظارت، تقویت کنترل‌های داخلی، بهبود کیفیت حسابرسی خارجی و مدیریت ساختار مالی، می‌توانند نقش مهمی در ارتقای کیفیت گزارشگری مالی ایفا کنند (Kim et al., 2025; Musah et al., 2022). همچنین، وجود اهرم مالی مناسب و حسابرسی خارجی باکیفیت می‌تواند از رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران جلوگیری کرده و موجب افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران و اعتبار اطلاعات مالی گردد (Francis et al., 2022; Grabner, 2019). با این حال، میزان و نحوه تأثیرگذاری این متغیرها در بستر شرکت‌های ایرانی و به‌ویژه در صنعت حمل‌ونقل همچنان نیازمند بررسی تجربی است. بنابراین، پژوهش حاضر با هدف بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیأت‌مدیره، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با نقش میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی در شرکت حمل‌ونقل سینا انجام می‌شود.

روش پژوهش

این پژوهش از نوع کاربردی از حیث هدف و از نظر شیوه گردآوری داده‌ها، توصیفی - همبستگی با رویکرد مدل‌سازی معادلات ساختاری است. هدف از این پژوهش، تبیین و آزمون مدل مفهومی روابط میان متغیرهای حاکمیت شرکتی، اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی با کیفیت گزارشگری است. از آنجا که داده‌ها از طریق پرسشنامه گردآوری می‌شوند، روش تحقیق در دسته‌ی پیمایشی قرار می‌گیرد. جامعه آماری این پژوهش را تمامی کارکنان مالی، حسابداری، حسابرسی داخلی، اعضای هیأت‌مدیره، و مدیران اجرایی شرکت حمل و نقل سینا تشکیل می‌دهند. بر اساس اطلاعات ارائه‌شده، تعداد کل اعضای جامعه آماری ۱۳۵۱ نفر است که شامل: کارکنان بخش‌های مالی و اجرایی، اعضای هیأت‌مدیره، سایر کارکنانی که در فرآیند تهیه، تدوین، کنترل یا تحلیل گزارش‌های مالی نقش دارند.

با توجه به محدود بودن جامعه آماری (۱۳۵۱ نفر)، حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران برای جامعه محدود محاسبه می‌شود:

$$n = \frac{\frac{z^2 pq}{d^2}}{1 + \frac{1}{N} \left[\frac{z^2 pq}{d^2} - 1 \right]}$$

بنابراین، حجم نمونه مناسب برابر با ۳۰۰ نفر برآورد می‌شود.

از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌بندی‌شده نسبی استفاده خواهد شد، به‌طوری‌که ابتدا جامعه آماری به طبقات مختلف (مانند: کارکنان مالی، حساب‌رسان داخلی، اعضای هیأت‌مدیره، مدیران میانی و عالی) تقسیم شده و سپس از هر طبقه، نمونه‌ای متناسب با حجم آن انتخاب خواهد شد.

در این پژوهش، به‌منظور دستیابی به اهداف تحقیق و پاسخ به فرضیه‌های مطرح‌شده، از دو روش اصلی برای گردآوری داده‌ها و اطلاعات استفاده شده است: مطالعات کتابخانه‌ای و مطالعات میدانی از طریق پرسشنامه.

در مرحله نخست، روش کتابخانه‌ای به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات نظری، تدوین مبانی نظری، بررسی پیشینه‌های داخلی و خارجی، شناسایی مفاهیم کلیدی و استخراج مدل‌های نظری مورد استفاده قرار گرفته است. در این راستا، منابع علمی شامل کتب تخصصی، مقالات علمی-پژوهشی داخلی و خارجی، پایان‌نامه‌ها، گزارش‌های تحقیقاتی و منابع اینترنتی معتبر مورد تحلیل و بررسی قرار گرفتند. این مرحله به محقق کمک کرده تا چارچوب نظری پژوهش را بنیان نهاده، مدل مفهومی را طراحی نموده و ابعاد و شاخص‌های متغیرهای اصلی را شناسایی نماید.

در مرحله دوم، برای سنجش تجربی متغیرهای پژوهش و آزمون فرضیه‌ها، از روش میدانی با استفاده از ابزار پرسشنامه بهره گرفته شده است. پرسشنامه‌ها به‌صورت ساختاریافته و با استفاده از مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت (از ۱: کاملاً مخالفم تا ۵: کاملاً موافقم) طراحی شده‌اند. در این پژوهش، به‌منظور بررسی تاثیر عوامل حاکمیت شرکتی، اندازه هیئت مدیره، تنوع جنسیتی هیئت مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی، از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) با رویکرد حداقل مربعات جزئی (PLS) استفاده شده است. در این راستا، نقش میانجی‌گری اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی نیز مورد ارزیابی قرار گرفته است. شرکت حمل و نقل سینا به عنوان جامعه آماری و مورد مطالعه انتخاب شده است. فرآیند برازش مدل شامل سه مرحله کلیدی است: ابتدا، ارزیابی کیفیت و برازش مدل اندازه‌گیری (بخش مربوط به رابطه بین سازه‌های پنهان و شاخص‌های آشکار آن‌ها) انجام می‌شود؛ سپس، شاخص‌های برازش مدل ساختاری (که روابط بین سازه‌های پنهان را نشان می‌دهد) مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ و در نهایت، پس از حصول اطمینان از کیفیت کلی مدل، فرضیات پژوهش با استفاده از روابط میان سازه‌ها در مدل ساختاری آزمون خواهد شد.

یافته‌ها

بررسی اعتبار پایایی سازه‌ها توسط دو معیار آلفای کرونباخ و ضریب پایایی مرکب (CR) مورد سنجش قرار گرفته و با توجه به نتایج ارائه شده در جدول ۱، مشاهده می‌شود که ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی مرکب CR برای هر هفت سازه‌ی مدل بیش از ۰.۵ بوده و پایایی سازه‌های مدل مناسب ارزیابی می‌شود.



جدول ۱

بررسی پایایی و روایی تاییدی و همگرا سازه‌های مدل پژوهش

متغیر پنهان	متغیر آشکار	بار عاملی	آلفای کرونباخ	ضریب روآ	ضریب CR	AVE
حاکمیت شرکتی	CG۱	۰.۸۱۹	۰.۹۲۷	۰.۹۲۷	۰.۹۴۰	۰.۶۶۴
	CG۲	۰.۸۲۲				
	CG۳	۰.۸۱۸				
	CG۴	۰.۸۵۶				
	CG۵	۰.۸۵۰				
	CG۶	۰.۸۱۴				
	CG۷	۰.۷۲۲				
	CG۸	۰.۸۱۴				
اندازه هیئت مدیره	BS۱	۰.۷۹۵	۰.۹۰۴	۰.۹۰۶	۰.۹۲۶	۰.۶۷۷
	BS۲	۰.۸۳۲				
	BS۳	۰.۸۳۴				
	BS۴	۰.۸۶۹				
	BS۵	۰.۸۲۳				
	BS۶	۰.۷۸۰				
تنوع جنسیتی هیئت مدیره	BGD۱	۰.۷۱۵	۰.۸۰۵	۰.۸۴۰	۰.۸۶۵	۰.۵۶۷
	BGD۲	حذف				
	BGD۳	۰.۸۳۲				
	BGD۴	۰.۸۰۱				
	BGD۵	۰.۸۲۷				
	BGD۶	۰.۵۵۰				
کمیته حسابرسی مستقل	IAC۱	۰.۸۳۰	۰.۸۸۹	۰.۸۹۰	۰.۹۱۵	۰.۶۴۳
	IAC۲	۰.۸۱۸				
	IAC۳	۰.۸۱۴				
	IAC۴	۰.۷۹۰				
	IAC۵	۰.۷۷۰				
	IAC۶	۰.۷۸۶				
اهرم مالی	LEV۱	۰.۸۶۶	۰.۹۳۰	۰.۹۳۰	۰.۹۴۷	۰.۷۸۲
	LEV۲	۰.۸۹۸				
	LEV۳	۰.۸۹۱				
	LEV۴	۰.۹۰۴				
	LEV۵	۰.۸۶۱				
کمیته حسابرسی خارجی	EAC۱	۰.۷۸۹	۰.۹۲۳	۰.۹۲۳	۰.۹۳۸	۰.۶۸۳
	EAC۲	۰.۸۰۴				
	EAC۳	۰.۸۳۷				
	EAC۴	۰.۸۲۶				
	EAC۵	۰.۸۵۴				
	EAC۶	۰.۸۳۴				
	EAC۷	۰.۸۴۲				
کیفیت گزارشگری مالی	FRQ۱	۰.۸۴۶	۰.۹۴۰	۰.۹۴۳	۰.۹۵۰	۰.۷۰۶
	FRQ۲	۰.۸۸۶				
	FRQ۳	۰.۹۰۰				
	FRQ۴	۰.۸۵۱				
	FRQ۵	۰.۷۳۹				
	FRQ۶	۰.۸۲۹				
	FRQ۷	۰.۸۱۱				
	FRQ۸	۰.۸۴۸				

در بخش مدل ساختاری، صرفاً متغیرهای پنهان درونزا که به عنوان متغیرهای وابسته در مدل شناخته می‌شوند، مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرند. این متغیرها تحت تأثیر متغیرهای پنهان برونزا قرار دارند و هدف از تحلیل مدل ساختاری، بررسی معناداری و شدت روابط بین متغیرهای پنهان و تعیین میزان تأثیرگذاری هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیرهای وابسته است. به عبارت دیگر، در این مرحله، روابط علی میان سازه‌های مفهومی مدل آزمون می‌شود. در مدل پژوهش حاضر، متغیرهای اهرم مالی، کمیته حسابرسی خارجی و کیفیت گزارشگری مالی درونزا می‌باشد. شاخص Q^2 یا افزونگی که به آن معیار $cv\ red$ گفته می‌شود، قدرت پیش بینی مدل را مشخص می‌کند و در صورتی که در مورد یک سازه درونزا بیشتر از صفر باشد قدرت پیش بینی آن سازه مناسب ارزیابی می‌شود. شاخص Q^2 نیز برای هر سه سازه درونزای اهرم مالی، کمیته حسابرسی خارجی و کیفیت گزارشگری مالی مثبت برآورد شده و مناسب بودن قدرت پیش بینی کنندگی سازه درونزای مدل بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیات مدیره، تنوع جنسیتی هیات مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی را تایید می‌کند.

جدول ۲

شاخص‌های نیکویی برازش مدل ساختاری

متغیر درونزا	SSO	SSE	Q^2	R^2	سطح
اهرم مالی	۱,۵۰۰	۷۲۸.۷۲۴	۰.۵۱۴	۰.۷۰۴	قابل توجه
کمیته حسابرسی خارجی	۲,۱۰۰	۱,۱۰۴.۳۲۲	۰.۴۷۴	۰.۷۴۷	قابل توجه
کیفیت گزارشگری مالی	۲,۴۰۰	۱,۳۳۷.۷۴۷	۰.۴۴۳	۰.۶۷۳	قابل توجه

کیفیت کلی مدل توسط شاخص نیکویی برازش مدل GOF تعیین می‌شود. نتایج ارائه شده در جدول ۳ نشان می‌دهد که کیفیت کلی مدل بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیات مدیره، تنوع جنسیتی هیات مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی (۰/۶۹۱) توسط شاخص نیکویی برازش قوی ارزیابی می‌شود. شاخص ریشه میانگین مربعات باقیمانده استاندارد یا SRMR، به عنوان تفاوت میان میزان همبستگی مشاهده شده و ماتریس همبستگی مدل ساختاری می‌باشد. اگر میزان این شاخص از ۰.۱ کوچک تر بود نشان از برازش مناسب و صحیح مدل می‌باشد. نتایج ارائه شده در جدول ۳ نشان می‌دهد که شاخص SRMR مدل بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیات مدیره، تنوع جنسیتی هیات مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی (۰.۰۶۴) در سطح مناسب بوده است.

جدول ۳

بررسی کیفیت کلی مدل پژوهش

شاخص	مقدار	نتیجه
GOF	۰.۶۹۱	کیفیت قوی مدل
SRMR	۰.۰۶۴	مناسب بودن مدل

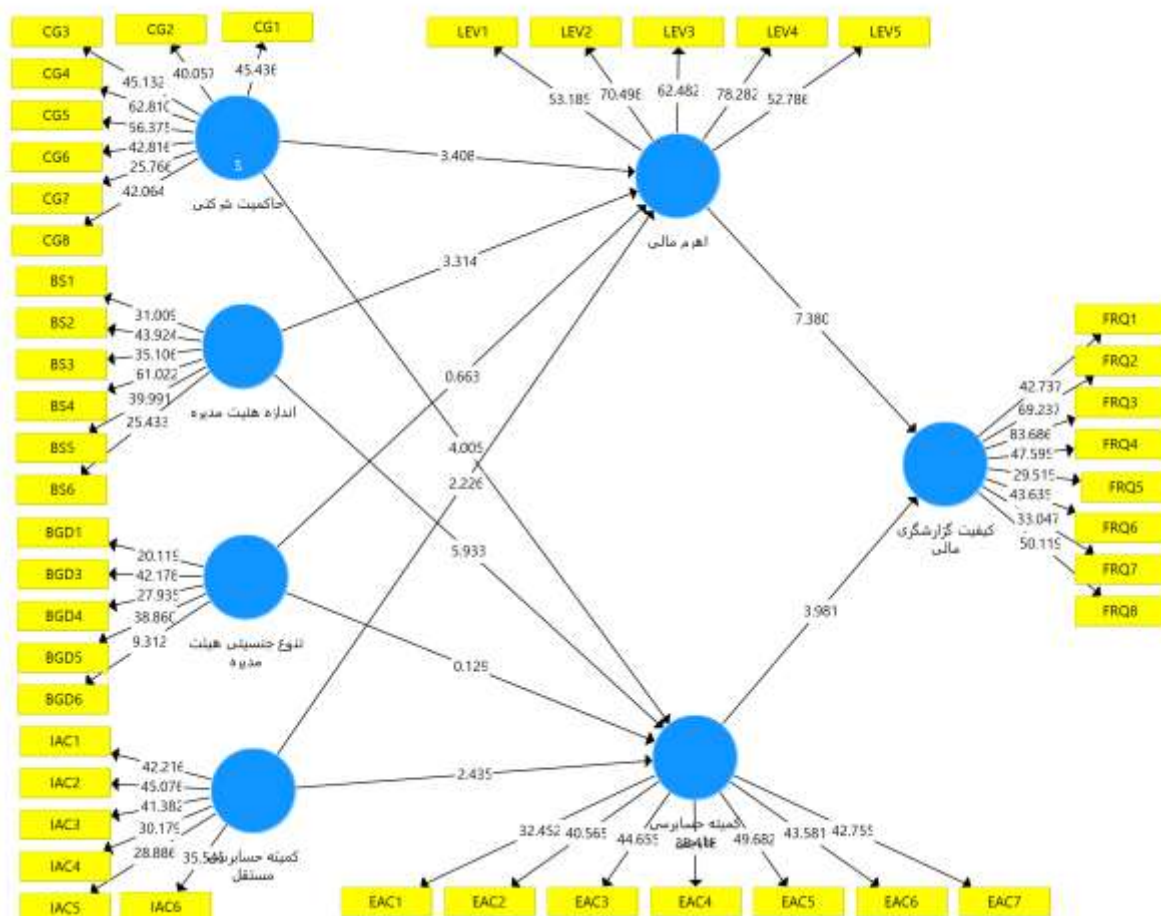
با توجه به نتایج به‌دست آمده، اعتبار مدل اندازه‌گیری، مدل ساختاری و مدل کلی در بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیئت مدیره، تنوع جنسیتی در هیئت مدیره و وجود کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجیگری اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی تأیید شده است. بنابراین، امکان تحلیل روابط داخلی مدل و آزمون فرضیات فراهم می‌باشد.

نتایج حاصل از برازش مدل بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیئت مدیره، تنوع جنسیتی هیئت مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجیگری اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی در شکل ۲ گزارش شده است. در این شکل مقادیر مشاهده شده روی مسیر بین دو متغیر در واقع قدر مطلق آماره T در آزمون معنی داری رابطه بین این دو متغیر است و چنانچه آماره برآورد شده بزرگتر از ۱.۹۶ باشد نشان از صحت رابطه بین سازه‌ها با اطمینان ۹۵ درصد دارد.

نتایج برازش مدل بررسی تأثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیئت مدیره، تنوع جنسیتی هیئت مدیره و وجود کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با نقش میانجیگری اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی در شکل ۱ ارائه شده است. در این نمودار، مقادیر نمایش داده شده بر روی مسیرهای ارتباطی بین دو متغیر، نمایانگر قدر مطلق آماره T برای آزمون معناداری روابط می‌باشد. لازم به ذکر است که اگر مقدار این آماره بیش از ۱.۹۶ باشد، می‌توان با سطح اطمینان ۹۵ درصد، صحت و معنی‌داری رابطه میان سازه‌ها را تأیید کرد.

شکل ۱

مدل در حالت معنی داری



ضرایب مسیرهای مستقیم مدل بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیات مدیره، تنوع جنسیتی هیات مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی به همراه اندازه اثر و آزمون معنی داری این ضرایب در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴

نتایج برازش ضرایب مسیرهای مستقیم مدل و آزمون معنی داری آنها

مسیر مستقیم	ضریب استاندارد	خطای معیار	آماره (T)	P مقدار	اندازه اثر
حاکمیت شرکتی -> اهرم مالی	۰.۳۸۴	۰.۱۱۳	۳.۴۰۸	۰.۰۰۱	۰.۱۶۸
حاکمیت شرکتی -> کمیته حسابرسی خارجی	۰.۲۶۶	۰.۰۶۶	۴.۰۰۵	۰.۰۰۰	۰.۰۹۴
اندازه هیئت مدیره -> اهرم مالی	۰.۲۴۶	۰.۰۷۴	۳.۳۱۴	۰.۰۰۱	۰.۰۶۲
اندازه هیئت مدیره -> کمیته حسابرسی خارجی	۰.۴۳۱	۰.۰۷۳	۵.۹۳۳	۰.۰۰۰	۰.۲۲۶
تنوع جنسیتی هیئت مدیره -> اهرم مالی	۰.۰۳۴	۰.۰۵۱	۰.۶۶۳	۰.۵۰۸	۰.۰۰۲
تنوع جنسیتی هیئت مدیره -> کمیته حسابرسی خارجی	۰.۰۰۵	۰.۰۳۷	۰.۱۲۹	۰.۸۹۷	۰.۰۰۰
کمیته حسابرسی مستقل -> اهرم مالی	۰.۲۵۴	۰.۱۱۴	۲.۲۲۶	۰.۰۲۶	۰.۰۵۷
کمیته حسابرسی مستقل -> کمیته حسابرسی خارجی	۰.۲۳۴	۰.۰۹۶	۲.۴۳۵	۰.۰۱۵	۰.۰۵۷
کمیته حسابرسی خارجی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۳۱۷	۰.۰۸۰	۳.۹۸۱	۰.۰۰۰	۰.۱۱۳
اهرم مالی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۵۴۶	۰.۰۷۴	۷.۳۸۰	۰.۰۰۰	۰.۳۳۶

ضرایب مسیرهای غیر مستقیم مدل بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیات مدیره، تنوع جنسیتی هیات مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی و آزمون معنی داری این ضرایب در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵

نتایج برازش ضرایب مسیرهای غیرمستقیم مدل و آزمون معنی داری آنها

مسیر غیر مستقیم	ضریب استاندارد	خطای معیار	آماره (T)	P مقدار
حاکمیت شرکتی -> اهرم مالی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۲۱۰	۰.۰۷۳	۲.۸۸۶	۰.۰۰۴
حاکمیت شرکتی -> کمیته حسابرسی خارجی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۰۸۴	۰.۰۲۹	۲.۸۷۰	۰.۰۰۴
اندازه هیئت مدیره -> اهرم مالی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۱۳۴	۰.۰۴۴	۳.۰۲۶	۰.۰۰۳
اندازه هیئت مدیره -> کمیته حسابرسی خارجی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۱۳۷	۰.۰۴۲	۳.۲۵۵	۰.۰۰۱
تنوع جنسیتی هیئت مدیره -> اهرم مالی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۰۱۹	۰.۰۲۸	۰.۶۶۴	۰.۵۰۷
تنوع جنسیتی هیئت مدیره -> کمیته حسابرسی خارجی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۰۰۲	۰.۰۱۲	۰.۱۲۲	۰.۹۰۳
کمیته حسابرسی مستقل -> اهرم مالی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۱۳۹	۰.۰۶۶	۲.۰۸۹	۰.۰۳۷
کمیته حسابرسی مستقل -> کمیته حسابرسی خارجی -> کیفیت گزارشگری مالی	۰.۰۷۴	۰.۰۳۷	۲.۰۳۰	۰.۰۴۳

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی تاثیر حاکمیت شرکتی، اندازه هیات مدیره، تنوع جنسیتی هیات مدیره و کمیته حسابرسی مستقل بر کیفیت گزارشگری مالی با نقش میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی در شرکت حمل و نقل سینا انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد

که حاکمیت شرکتی تأثیر مثبت و معناداری بر اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی دارد و این دو متغیر نیز به‌صورت معنادار موجب ارتقای کیفیت گزارشگری مالی می‌شوند. همچنین، اندازه هیأت‌مدیره و کمیته حسابرسی مستقل نیز از طریق نقش میانجی اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی بر کیفیت گزارشگری مالی اثر مثبت و معناداری داشتند. در مقابل، تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره تأثیر معناداری بر اهرم مالی، کیفیت حسابرسی خارجی و در نهایت کیفیت گزارشگری مالی نشان نداد. به‌طور کلی، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که سازوکارهای رسمی حاکمیت شرکتی و ابزارهای نظارتی مالی، نقش تعیین‌کننده‌ای در ارتقای شفافیت و قابلیت اتکای گزارش‌های مالی دارند.

نتایج مربوط به تأثیر حاکمیت شرکتی بر کیفیت گزارشگری مالی از طریق اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی نشان داد که ساختارهای حاکمیتی قوی‌تر می‌توانند به بهبود کیفیت اطلاعات مالی منجر شوند. این یافته با پژوهش‌های (Amanamah, 2024)، (Ullah et al., 2023) و (Gamble & Tollerson, 2023) همسو است که بیان کردند حاکمیت شرکتی از طریق افزایش نظارت، پاسخگویی و کنترل رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیران، موجب افزایش شفافیت و کیفیت گزارشگری مالی می‌شود. از منظر نظری، حاکمیت شرکتی با ایجاد سازوکارهای نظارتی مؤثر، تضاد منافع میان مدیران و سهامداران را کاهش داده و احتمال دستکاری سود و تحریف اطلاعات مالی را محدود می‌سازد. در این چارچوب، وجود هیأت‌مدیره کارآمد، کنترل‌های داخلی قوی و کمیته‌های حسابرسی مستقل، زمینه را برای افشای اطلاعات مالی دقیق‌تر و قابل‌اتکاتر فراهم می‌کند. نتایج این پژوهش همچنین با یافته‌های (Hasan & Abidin, 2022) و (Kelayen et al., 2021) هم‌راستا است که تأکید کردند کیفیت حاکمیت شرکتی می‌تواند بر انتخاب حسابرسان مستقل و کاهش ریسک گزارشگری مالی اثرگذار باشد.

یافته‌های پژوهش نشان داد که اهرم مالی نقش میانجی مهمی در رابطه میان حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی ایفا می‌کند. این نتیجه با مطالعات (Kim et al., 2020)، (Ibrahim & Isiaka, 2020) و (Francis et al., 2022) مطابقت دارد. از یک‌سو، افزایش بدهی و تعهدات مالی می‌تواند فشار بیشتری بر مدیران وارد کند و آنان را به ارائه اطلاعات مالی دقیق‌تر و شفاف‌تر برای جلب اعتماد اعتباردهندگان و سرمایه‌گذاران وادار سازد. از سوی دیگر، در صورت ضعف نظارت و کنترل، اهرم مالی بالا ممکن است انگیزه مدیریت سود و پنهان‌سازی ریسک‌های مالی را افزایش دهد. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که در شرکت مورد مطالعه، حاکمیت شرکتی قوی توانسته است از طریق مدیریت صحیح اهرم مالی، اثر مثبتی بر کیفیت گزارشگری مالی ایجاد کند. این یافته بیانگر آن است که شرکت‌هایی که از ساختار حاکمیتی منسجم‌تری برخوردارند، در مدیریت منابع مالی و کنترل بدهی‌ها عملکرد مؤثرتری دارند و در نتیجه اطلاعات مالی شفاف‌تری ارائه می‌کنند. این موضوع با یافته‌های (Chen et al., 2021) و (Chang et al., 2019) نیز همخوانی دارد که تأکید کردند ساختار سرمایه و کنترل بدهی‌ها با کیفیت گزارشگری مالی رابطه مستقیم دارد.

نتایج پژوهش در خصوص اندازه هیأت‌مدیره نشان داد که این متغیر از طریق اهرم مالی و کیفیت حسابرسی خارجی بر کیفیت گزارشگری مالی تأثیر مثبت و معناداری دارد. این یافته با مطالعات (Dobija & Pulawska, 2023)، (Lee & Jarbou, 2022) و (Jensen & Leung, 2017) همسو است. هیأت‌مدیره بزرگ‌تر معمولاً از تخصص‌ها، تجربه‌ها و دیدگاه‌های متنوع‌تری برخوردار است و این امر می‌تواند موجب افزایش کیفیت نظارت و تصمیم‌گیری مالی شود. اعضای بیشتر هیأت‌مدیره می‌توانند کنترل دقیق‌تری بر عملکرد مدیران اجرایی اعمال کرده و احتمال سوءاستفاده از منابع سازمان را کاهش دهند. همچنین، وجود اعضای متخصص در حوزه مالی و حسابداری می‌تواند فرآیندهای گزارشگری و افشا را بهبود بخشد. با این حال، برخی پژوهش‌ها مانند (Suarez-Rico, 2018) و (Dobij & Rahmawati, 2024) اشاره کرده‌اند که هیأت‌مدیره‌های بسیار بزرگ ممکن است با مشکلاتی نظیر کاهش هماهنگی، تعارض دیدگاه‌ها و کندی تصمیم‌گیری مواجه شوند. در پژوهش حاضر، به نظر می‌رسد اندازه هیأت‌مدیره در سطحی بوده که مزایای نظارتی آن بر معایب احتمالی غلبه داشته است.

در رابطه با تنوع جنسیتی هیأت‌مدیره، یافته‌های پژوهش نشان داد که این متغیر تأثیر معناداری بر اهرم مالی، کیفیت حسابرسی خارجی و کیفیت گزارشگری مالی نداشته است. این نتیجه با برخی پژوهش‌ها مانند (Karton et al., 2020) و (Hasan & Abidin, 2022) همسو است، اما با یافته‌های (Kim et al., 2025)، (Gamble & Tollerson, 2024) و (Tawfik, 2023) که تأثیر مثبت تنوع جنسیتی بر شفافیت و کیفیت گزارشگری مالی را گزارش کرده‌اند، تفاوت دارد. این تفاوت می‌تواند ناشی از شرایط فرهنگی، ساختار مالکیت، محدود بودن نقش زنان در تصمیم‌گیری‌های کلان و ویژگی‌های نهادهای شرکت‌های ایرانی باشد. در بسیاری از سازمان‌های ایرانی، حضور زنان در هیأت‌مدیره بیشتر جنبه نمادین دارد و ممکن است مشارکت واقعی آنان در فرآیندهای مالی و نظارتی محدود باشد. بنابراین، صرف حضور زنان در هیأت‌مدیره بدون فراهم شدن بستر مشارکت مؤثر، الزاماً به بهبود کیفیت گزارشگری مالی منجر نمی‌شود. این یافته همچنین با نتایج (Musah et al., 2022) و (Fossung & Verges, 2023) قابل تبیین است که بیان کردند اثر تنوع جنسیتی زمانی تقویت می‌شود که زنان در ساختارهای تصمیم‌گیری و کمیته‌های تخصصی نقش فعال و مؤثری داشته باشند.

یافته‌های پژوهش همچنین نشان داد که کمیته حسابرسی مستقل تأثیر مثبت و معناداری بر اهرم مالی، کیفیت حسابرسی خارجی و در نهایت کیفیت گزارشگری مالی دارد. این نتیجه با مطالعات (Alawaqleh & Almasria, 2021)، (Esmite et al., 2018) و (Francis et al., 2022) همسو است. کمیته حسابرسی مستقل با نظارت بر فرآیند تهیه صورت‌های مالی، کنترل‌های داخلی و تعامل با حسابرسان مستقل، نقش مهمی در کاهش خطاها و جلوگیری از دستکاری اطلاعات مالی ایفا می‌کند. استقلال این کمیته موجب می‌شود که اعضا بدون تأثیرپذیری از مدیریت اجرایی، عملکرد مالی شرکت را ارزیابی کرده و در جهت افزایش شفافیت مالی اقدام نمایند. همچنین، وجود کمیته حسابرسی مستقل می‌تواند موجب انتخاب حسابرسان باکیفیت‌تر و تقویت کیفیت حسابرسی خارجی شود. یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج (Kim et al., 2025) و (Fransiss et al., 2021) نیز هم‌راستا است که تأکید داشتند ساختارهای نظارتی مستقل، نقش مهمی در ارتقای کیفیت افشا و کاهش ریسک تقلب مالی دارند.

نتایج مربوط به کیفیت حسابرسی خارجی نشان داد که این متغیر تأثیر مثبت و معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی دارد. این یافته با پژوهش‌های (Fossung & Verges, 2023)، (Chen et al., 2017) و (Li & Chen, 2018) مطابقت دارد. حسابرسان مستقل با بررسی صورت‌های مالی و ارزیابی کنترل‌های داخلی، احتمال کشف تحریفات بااهمیت و تقلب‌های مالی را افزایش می‌دهند و بدین ترتیب موجب ارتقای اعتماد سرمایه‌گذاران و ذی‌نفعان به اطلاعات مالی می‌شوند. شرکت‌هایی که از حسابرسان معتبرتر و با تخصص بالاتر استفاده می‌کنند، معمولاً سطح افشای بیشتری دارند و از کیفیت گزارشگری مالی مطلوب‌تری برخوردارند. همچنین، کیفیت حسابرسی خارجی می‌تواند رفتار مدیران را تحت تأثیر قرار داده و آنان را به رعایت استانداردهای حسابداری و افشای شفاف‌تر اطلاعات مالی وادار سازد. این موضوع با یافته‌های (Androw & Laursen, 2019) و (Francis et al., 2022) نیز همسو است.

در مجموع، نتایج پژوهش حاضر نشان می‌دهد که کیفیت گزارشگری مالی در شرکت‌های ایرانی بیش از هر چیز تحت تأثیر سازوکارهای رسمی حاکمیت شرکتی، ساختار نظارتی هیأت‌مدیره، کمیته حسابرسی مستقل، کیفیت حسابرسی خارجی و مدیریت صحیح ساختار مالی قرار دارد. شرکت‌هایی که از حاکمیت شرکتی قوی‌تر، هیأت‌مدیره کارآمدتر و نظام حسابرسی مستقل‌تری برخوردارند، قادر خواهند بود شفافیت اطلاعاتی بیشتری ایجاد کرده و اعتماد سرمایه‌گذاران را افزایش دهند. از سوی دیگر، یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که در بستر شرکت‌های ایرانی، صرف وجود تنوع جنسیتی در هیأت‌مدیره بدون مشارکت مؤثر و واقعی زنان در فرآیندهای تصمیم‌گیری، تأثیر معناداری بر کیفیت گزارشگری مالی ایجاد نمی‌کند. بنابراین، ارتقای کیفیت گزارشگری مالی نیازمند رویکردی جامع است که در آن سازوکارهای نظارتی، ساختار مالی و کیفیت حسابرسی به‌صورت هم‌زمان تقویت شوند.



از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به محدود بودن جامعه آماری به شرکت حمل‌ونقل سینا اشاره کرد که ممکن است تعمیم نتایج به سایر صنایع و شرکت‌ها را با محدودیت مواجه سازد. همچنین، استفاده از پرسشنامه و اتکا به دیدگاه پاسخ‌دهندگان ممکن است تحت تأثیر سوگیری‌های ادراکی و ذهنی قرار گرفته باشد. محدودیت زمانی پژوهش و عدم امکان بررسی تغییرات بلندمدت در متغیرهای حاکمیت شرکتی و کیفیت گزارشگری مالی نیز از دیگر محدودیت‌های مطالعه حاضر محسوب می‌شود. علاوه بر این، برخی متغیرهای تأثیرگذار مانند فرهنگ سازمانی، ساختار مالکیت و ویژگی‌های اقتصادی کلان در مدل پژوهش مورد بررسی قرار نگرفتند.

پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آینده به بررسی نقش سایر ابعاد حاکمیت شرکتی مانند مالکیت نهادی، استقلال هیأت‌مدیره و تخصص مالی اعضای کمیته حسابرسی در کیفیت گزارشگری مالی بپردازند. همچنین، انجام مطالعات مقایسه‌ای میان صنایع مختلف و شرکت‌های بورسی و غیربورسی می‌تواند درک دقیق‌تری از تفاوت‌های ساختاری در کیفیت گزارشگری مالی ارائه دهد. استفاده از روش‌های ترکیبی و داده‌های طولی نیز می‌تواند به تحلیل عمیق‌تر روابط علی میان متغیرها کمک کند. علاوه بر این، بررسی نقش فناوری‌های نوین حسابداری، گزارشگری پایداری و معیارهای ESG در تعامل با حاکمیت شرکتی و کیفیت حسابرسی می‌تواند افق‌های جدیدی را در ادبیات پژوهش فراهم سازد.

از منظر کاربردی، پیشنهاد می‌شود شرکت‌ها و نهادهای ناظر نسبت به تقویت سازوکارهای حاکمیت شرکتی، افزایش استقلال کمیته‌های حسابرسی و بهبود کیفیت حسابرسی خارجی اقدام نمایند. آموزش مستمر اعضای هیأت‌مدیره و کمیته حسابرسی در حوزه استانداردهای گزارشگری مالی و کنترل‌های داخلی نیز می‌تواند اثربخشی نظارت مالی را افزایش دهد. همچنین، شرکت‌ها باید در مدیریت ساختار سرمایه و کنترل اهرم مالی دقت بیشتری داشته باشند تا از بروز رفتارهای فرصت‌طلبانه و کاهش کیفیت گزارشگری جلوگیری شود. ایجاد بستر مناسب برای مشارکت واقعی و مؤثر زنان در فرآیندهای تصمیم‌گیری مدیریتی و مالی نیز می‌تواند در بلندمدت به ارتقای شفافیت و بهبود عملکرد سازمانی کمک نماید.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Alawaqleh, M. H., & Almasria, O. A. (2021). Audit Committee Gender Diversity and Its Impact on Earnings Quality. SSRN. <https://ssrn.com/abstract=5238384>
- Amanamah, R. B. (2024). Corporate Governance, Financial Leverage, External Audit Quality, and Financial Reporting Quality in Ghanaian Companies. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 8(1), 43-62. [https://doi.org/10.61093/fmir.8\(1\).43-62.2024](https://doi.org/10.61093/fmir.8(1).43-62.2024)
- Amn-Mah, J. F., Jones, K. L., & Zimbelman, M. F. (2024). Using Nonfinancial Measures to Assess Fraud Risk. *Journal of Accounting Research*, 47(5), 1135-1166. <https://doi.org/10.1111/j.1475-679X.2009.00349.x>
- Andrew, C., & Laursen, P. B. (2019). Risk and Control Developments in Corporate Governance: Changing the Role of the External Auditor? *Corporate Governance: An International Review*, 15(2), 322-333. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8683.2007.00563.x>
- Askarinejad Amiri, A., Fadaeinejad, M. E., & Asadi, G. (2019). The Effect of Macroeconomic Factors and Corporate Events on the Systematic Risk Index Based on the Jump Beta Approach. *Investment Knowledge*, 8(29), 13-30.
- Assad, M. A., Hassan, D. K., & Magar, N. H. A. (2023). The Moderating Role of Board Gender Diversity on the Relationship Between Audit Committee Characteristics and Financial Performance: Evidence from Egypt. *Journal of Financial Reporting and Accounting*.
- Chang, V., Maijor, S., & van Witteloostuijn, A. (2019). Auditor Human Capital and Audit Firm Survival: The Dutch Audit. *Accounting, Organizations and Society*, 29(7), 627-646. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2003.10.008>
- Chen, C., Li, Y., & Wang, Y. (2021). Financial Reporting Quality and Systemic Risk. *Journal of Corporate Finance*, 66, 101789. <https://doi.org/10.1016/j.jcorpfin.2020.101789>
- Chen, M. L., Lim, C. Y., & Zhang, Y. (2017). Client Conservatism and Auditor-Client Contracting. *The Accounting Review*, 91(1), 69-98. <https://doi.org/10.2308/accr-51150>
- Coainz, W., Li, L., Zhou, X., & Zhou, C. (2020). Social Capital and Depression: Evidence from Urban Elderly in China. *Aging & mental health*, 19, 418-429. <https://doi.org/10.1080/13607863.2014.948805>
- Dobij, A., & Rahmawati, A. I. E. (2024). Determinants of Tax Avoidance: Gender Diversity, Capital Intensity, Audit Committee, and Board Size. *Ultimaccounting Jurnal Ilmu Akuntansi*, 16(1), 152-170. <https://doi.org/10.31937/akuntansi.v16i1.3571>
- Dobija, J. F., Jones, K. L., & Prawitt, D. F. (2023). Auditors' Reactions to Inconsistencies Between Financial and Nonfinancial Measures: The Interactive Effects of Fraud Risk Assessment and a Decision Prompt. *Behavioral Research in Accounting*, 26(1), 131-156. <https://doi.org/10.2308/bria-50630>
- Dobija, S. K., & Pulawska, R. A. (2023). Expectation of Errors in Unaudited Book Values: The Effect of Control Procedures and Financial Condition. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 14(1), 1-28.
- Esmite, N., Hashim, N., & Salman, S. (2018). Conceptual Relationship Between Corporate Governance and Audit Quality in Shari'ah Compliant Companies Listed on Bursa Malaysia. *Modern Applied Science*, 10, 106-114. <https://doi.org/10.5539/mas.v10n7p106>
- Fossung, M. S., & Verges, L. (2023). The Moderating Role of Board Gender Diversity on the Association Between Audit Committee Attributes and Integrated Reporting Quality. *Future Business Journal*, 10(1), 85. <https://doi.org/10.1186/s43093-024-00340-6>
- Francis, J., Pinnuck, M., & Watanabe, O. (2022). Earnings Quality and the Pricing of Credit Risk. *The Accounting Review*, 97(6), 137-162. <https://doi.org/10.2308/TAR-2020-0352>
- Fransiss, T., Dong, H., & Lin, C. (2021). Institutional Ownership and Audit Quality: Evidence from Russell Index Reconstitutions. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2849685>
- Gamble, Y., & Tollerson, M. I. (2024). Board Gender Diversity and ESG Disclosure: The Moderating Role of Audit Committee. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 31(6), 5971-5983. <https://doi.org/10.1002/csr.2895>
- Gamble, Y. H., & Tollerson, S. (2023). Examination of Corporate Governance on the Sustainability Reporting in Mining Industry: The Relevance of Board Commissioners and Audit Committee. *Journal of Nusantara Studies (JONUS)*, 10(2), 655-677. <https://doi.org/10.24200/jonus.vol10iss2pp655-677>
- Ghadimpour, J., Dastgir, M., & Izadinia, N. (2016). Investigating the Relationship Between Factors Affecting Auditors' Litigation Risk and Modified Audit Opinions. *Audit Knowledge*, 16(65), 77-96.
- Gholami, H., & Dashtbani, G. (2021). Investigating the Relationship Between Audit Quality and Audit Risk in Companies Listed on the Tehran Stock Exchange. *Accounting and Management Perspective*, 4(49), 122-135.



- Grabner, P. K. (2019). Gender of Firm Leadership, Audit Committee Gender Diversity and Audit Quality Through the Lens of Audit Fee: A Ghanaian Insight. *Gender in Management: An International Journal*, 39(3), 388-408. <https://doi.org/10.1108/GM-06-2022-0215>
- Hasan, A., & Abidin, S. (2022). The Effectiveness of Internal Corporate Governance and Audit Quality: The Role of Ownership Concentration - Malaysian Evidence. *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 18(2), 233-253. <https://doi.org/10.1108/CG-02-2017-0043>
- Ibrahim, C. K., & Isiaka, J. D. (2020). Financial Leverage and Firm Performance: An Empirical Review and Analysis. *East African Finance Journal*, 4(1), 25-35. <https://doi.org/10.59413/eafj/v4.i1.2>
- Jamei, R., & Najafi, G. (2019). Investigating the Relationship Between Corporate Social Responsibility Disclosure and Audit Fees. *Financial Accounting Knowledge*, 6(1), 137-161.
- Jensen, G., & Leung, P. (2017). The Impact of Board Composition and Family Ownership on Audit Committee Formation: Evidence from Hong Kong. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 15(1), 1-15. <https://doi.org/10.1016/j.intaccudtax.2006.01.001>
- Karton, M. M., McNutt, J. J., Strahan, P. E., & Tehranian, H. (2020). Liquidity Risk Management and Credit Supply in the Financial Crisis. *Journal of Financial Economics*, 101(2), 297-312. <https://doi.org/10.1016/j.jfineco.2011.03.001>
- Kelayen, G. E., Nweze, A. U., Ezech, E. C., & Nze, D. O. (2021). Corporate Governance and Audit Quality in Nigeria: Evidence from the Banking Industry. *European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research*, 5(1), 18-39.
- Kim, D., Francis, J. R., & Stokes, D. J. (2025). Auditing, Directorship and the Demand for Monitoring. *Journal of Accounting and Public Policy*, 12, 353-375. [https://doi.org/10.1016/0278-4254\(93\)90014-3](https://doi.org/10.1016/0278-4254(93)90014-3)
- Kim, J. B., Li, L., & Zhang, L. (2020). Corporate Debt Structure and Earnings Management. *Journal of Accounting and Economics*, 69(2-3), 101264. <https://doi.org/10.1016/j.jacceco.2019.101264>
- Lee, I., & Jarboui, A. (2022). Board of Director's Effectiveness, Audit Quality and Ownership Structure: Impact on Audit Risk - Tunisian Evidence. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 12(3), 468-485. <https://doi.org/10.1108/JAEE-07-2020-0158>
- Li, B., & Chen, M. (2018). Can Audit Fees Inhibit Accounting Misstatements? Moderating Effects of Auditor Reputation from Chinese Experience. *Asia-Pacific Journal of Accounting & Economics*. <https://doi.org/10.1080/16081625.2018.1475243>
- Moghadas, N. (2022). Investigating the Effect of Audit Report Quality on Audit Risk Considering the Mediating Role of Earnings Management and Corporate Governance. *Specialized Scientific Quarterly of New Research Approaches in Management and Accounting*, 6(20), 1031-1050.
- Musah, A., Ahmed, A., & Zahir-ul-Hassan, M. K. (2022). Board Gender Diversity, Audit Quality, and the Moderating Role of Political Connections: Evidence from the Gulf Co-operation Council Countries (GCC). *International Journal of Accounting & Information Management*, 32(5), 828-857. <https://doi.org/10.1108/IJAIM-11-2023-0286>
- Suarez-Rico, J. F. (2018). *The 21st Century Public Company Audit: Conceptual Elements of KPMG's Global Audit Methodology*.
- Tawfik, B. E. (2023). How a Systems Perspective Improves Knowledge Acquisition and Performance in Analytical Procedures. *The Accounting Review*, 86(3), 915-943. <https://doi.org/10.2308/accr.00000040>
- Ullah, B., Aldboush, H. H., & Alnajjar, A. H. (2023). Corporate Governance and Firm Performance in Qatari Non-Financial Firms. *Journal of Islamic Accounting and Business Research*.
- Yang, J. R., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. M. (2020). Evidence on the Effect of Financial and Nonfinancial Trends on Analytical Review. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 19(1), 27-48. <https://doi.org/10.2308/aud.2000.19.1.27>
- Yazdifar, M., & Zarei, H. (2020). The Effect of Corporate Social Responsibility Disclosure on Audit Risk. *Quarterly Journal of Professional Auditing Research*, 1(1), 10-33.